

**BASIN ve HALKLA İLİŞKİLER
MÜŞAVİRLİĞİ**

Gazete Kupürleri

18.07.2026

ARPAGUŞ HİZMETE AÇTI

Başakşehir'e cami, Kur'an kursu ve gençlik merkezi

Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. **Safi Arpaguş**, Başakşehir Ziya Gökalp Mahallesi'nde düzenlenen "Başakşehir'e Yeni Bir Cami, Kur'an Kursu ve Gençlik Merkezi Hizmete Alın Töreni"ne katıldı. İmar vurgusu yapan Arpaguş, şunları söyledi: "İnsan yaratılış itibarıyla bu alemde maddi ve manevi yönü olan çift yönlü bir varlık olması hasebiyle, imarı da hem maddi olarak hem manevi olarak yapmak zorundayız. Hem fiziki olarak ibadet mekanlarımızı yapacağız hem de Allah'ın izniyle gençlerimizi imanımız, ihlasımız, Kur'an'ımız, Efendimizin rehberliği üzere yetiştirerek imar etme çabası ve gayretinde olacağız." Ardından Mehmet Dinçel Camisi, Fatma Dinçel Kur'an Kursu, Yavuz Sultan Selim Kur'an Kursu ile Bahçeşehir Diyanet Gençlik Merkezi'nin açılışı yapıldı.

Manisa'da şehitler için Mevlidi Şerif programı

MANİSA'da Vakıflar İzmir Bölge Müdürlüğü tarafından 15 Temmuz Demokrasi ve Milli Birlik Günü kapsamında Mevlidi Şerif programı düzenlendi. Tarihi Hatuniye Camii'nde gerçekleştirilen programa Vali Vahdettin Özkan, milletvekilleri, askeri ve mülki erkan, siyasi parti temsilcileri ile sivil toplum kuruluşları katıldı. Programda Kur'an-ı Kerim tilaveti okunu

rken, Şehzadeler İlçe Müftüsü İsmail Temur tarafından dua edildi. Cami bahçesinde vatandaşlara 15 Temmuz lokması ikram edildi.

Nefrete karşı kek dağıtıyor

12 YAŞINDAKİ
JOSHUA İYİLİK
ÇANTASINI
İSTANBUL'DA AÇTI

İngiltere'de bir camiye yönelik **İslamofobik** saldırının ardından başlattığı "Nefret etme, kek yap" kampanyasıyla tanınan 12 yaşındaki otizmli Joshua Harris (Joshie Man), iyilik mesajını bu kez İstanbul'a taşıdı. Babasıyla birlikte tarihi **camileri** ziyaret eden Joshie Man, kendi yaptığı kekleri vatandaşlara ikram ederek dayanışma çağrısında bulundu. İngiltere'de 100'ü aşkın camiye ziyaret eden baba-oğul, nefret söylemine karşı küçük bir iyiliğin bile büyük bir fark oluşturabileceğini göstermeyi amaçlıyor.

► İngiltere'de **Müslüman** karşıtı nefret eylemlerine karşı dayanışma mesajı veren 12 yaşındaki otizmli Joshua Harris (Joshie Man), "Nefret etme, kek yap" kampanyasını İstanbul'a taşıdı. Babası Dan Harris ile birlikte 10 gün boyunca İstanbul'un tarihi **camilerini** ziyaret edecek olan Joshie Man, ilk durağı Sultanahmet **Camii**'nde cuma namazının ardından vatandaşlara ve turistlere yaptığı kekleri ikram etti.

TÜRKLER KAMPANYAMIZA İLGİ DUYDU

Üzerinde "Cake Not Hate" (Nefret etme, kek yap) yazılı çantasıyla **camii** avlusunda kek dağıtan Joshua Harris, ziyaretleri kapsamında Ayasofya-i Kebir **Camii**-i Şerifi, Süleymaniye **Camisi**, Şehzade **Camisi**, Fatih **Camisi**, Büyük Çamlıca **Camisi**, Üsküdar Mihrimah Sultan **Camisi**, Taksim **Camisi**, Ortaköy **Camisi**

ve Aziz Mahmud Hüdayi **Camisi**'ni de ziyaret edecek. Baba Dan Harris, Türkiye'de gördükleri ilgiden duydukları memnuniyeti dile getirerek, "Türkiye, Joshie Man'e sürekli sevgisini gösteriyor. Türkiye ve İngiltere'de eşit sayıda takipçimiz var. Bunun nedenini bilmiyorum ama Türkler, İngiltere'de **İslam** karşıtı nefrete karşı yürüttüğümüz 'Nefret etme, kek yap' kampanyamızın simge topluluklarından biri haline geldi. Joshie Man de bundan büyük heyecan duyuyor" dedi. İstanbul'da dünyanın en güzel **camilerinden** bazılarının bulunduğunu belirten Harris, ziyaretlerin İstanbul **Müftülüğünün** desteğiyle gerçekleştirildiğini söyledi. Kampanyaya çok sayıda Türk gönüllünün katkı sunduğunu ifade eden Harris, "Bu durum bize gösterilen sevgiye işaret ediyor" diye konuştu. Harris,

Türkiye'de gördükleri misafirperverliğin kendilerini duygulandırdığını dile getirdi.

TEHDİT MESAJLARI ALMIŞTI

Joshie Man'ın hikayesi, Ekim 2025'te İngiltere'nin Peterborough kentindeki bir camiye aşırı sağcı Alexander Hooper'ın düzenlediği saldırının ardından başladı. Cemaate ve polise yönelik saldırıdan etkilenen Dan Harris ile otizmli oğlu Joshua, camiye destek olmak amacıyla kek yapıp dağıtmaya karar verdi. Kısa sürede büyüyen bu dayanışma hareketinin ardından baba-oğul çok sayıda tehdit mesajı aldı. Ancak geri adım atmak yerine daha fazla camiye ziyaret etme kararı veren Harris ailesi, İngiltere'de bugüne kadar 100'ün üzerinde camide kek dağıttı. Joshie Man şimdi bu kampanyasını 10 gün boyunca İstanbul'daki **camilerde** sürdürecektir.

Şam'daki Kudüs Camii'ni Türk hayırseverler ihya etti

► Suriye'nin başkenti Şam'da, Esed rejimi ile destekçisi Rusya'nın bombardımanlarında ağır hasar görerek kullanılamaz hale gelen cami, Türkiye'den yardım derneklerinin desteğiyle yürütülen bakım ve onarım çalışmalarının tamamlanmasının ardından düzenlenen törenle yeniden ibadete açıldı. Açılış törenine İstanbul Milletvekili Hasan Turan, Filistin ile Dayanışma Platformu Başkanı Osman Nuri Kabaktepe, YENNIAD Yönetim Kurulu Başkanı Selman Esmerer, Türkiye'nin Şam Büyükelçiliği yetkilileri, Şam Vali Yardımcısı, Şam Evkaf İdaresi Müdürü ve çok sayıda bölge sakini katıldı. Kur'an-ı Kerim tilavetiyle başlayan programda konuşan yetkililer, Türkiye ile Suriye halkları arasındaki dayanışmanın önemine vurgu yaptı. Törende ilahiler seslendirildi, Esed rejiminin bombardımanlarında hayatını kaybedenlerin çocukları da sahne alarak direniş ve özgürlük temalı ezgiler okudu. AK Parti İstanbul Milletvekili Hasan Turan "Bugün burada sadece bir caminin açılışını yapmıyoruz. Kardeşliğimizi yeniden inşa ediyor, umudu yeniden büyütüyoruz" dedi.

BATI'YA İSLAM'I ANLATAN SES SUSTU

İslam üzerine yaptığı çalışmalarla Batı'daki önyargıları sorgulayan ABD'nin önde gelen **İslam** araştırmacılarından Prof. Dr. John L. Esposito, 15 Temmuz'da 86 yaşında hayatını kaybetti. Ünlü akademisyenin ölüm haberi, akademi dünyasında ve **İslam** coğrafyasında geniş yankı uyandırdı.

Akademisyen John L. Esposito
86 yaşında vefat etti.

■ **İslam** dünyası, **Müslüman**-Batı ilişkileri ve dinler arası diyalog alanındaki çalışmalarıyla tanınan Amerikalı akademisyen John L. Esposito, 86 yaşında hayatını kaybetti. Georgetown Üniversitesine bağlı Prens El-Velid bin Talal **Müslüman**-Hristiyan Anlayışı Merkezi tarafından yapılan açıklamada, Esposito'nun 15 Temmuz 2026'da Philadelphia'da kalp ameliyatından kaynaklanan komplikasyonlar nedeniyle hayatını kaybettiği bildirildi. 1940'ta New York'ta doğan Esposito, Georgetown Üniversitesi'nde **İslam** araştırmaları, din ve uluslararası ilişkiler alanlarında

görev yaptı. 1993'te **Müslüman**-Hristiyan ilişkilerine odaklanan Prens El-Velid bin Talal **Müslüman**-Hristiyan Anlayışı Merkezi'ni kuran Esposito, daha sonra **İslamofobi** üzerine çalışan Bridge Initiative'in de kurucu direktörlüğünü üstlendi. Filistin kökenli Amerikalı **İslam** düşünürü İsmail Raci el-Faruki'nin öğrencisi olan Esposito, 'Seçkin Üniversite Profesörü Emeritus' unvanını taşıyordu. Yarım asrı aşan akademik kariyeri boyunca **İslam**'ın şiddet ve güvenlik eksenli yaklaşımlarla değerlendirilmesine karşı çıkan Esposito, **Müslüman** toplumların tarih-

sel ve kültürel çeşitliliğine dikkat çekti. Yazdığı, editörlüğünü yaptığı veya ortak kaleme aldığı 50'den fazla eser 35 dile çevrildi. '**İslam**: The Straight Path', 'The Islamic Threat: Myth or Reality?', 'The Future of **İslam**' ve 'Who Speaks for **İslam**?' en çok ses getiren çalışmaları arasında yer aldı. ABD'nin önde gelen **Müslüman** sivil haklar kuruluşu CAIR, Esposito'nun **İslam** ve **Müslümanların** doğru anlaşılmasına büyük katkı sağladığını belirterek, akademisyenin öğrencilerden siyasetçilere kadar geniş bir kesim üzerinde kalıcı etki bıraktığını vurguladı. -KARAR

KAYREVEAN ULU CAMİİ

Lise yıllarında adını duyduğum Kayrevan Ulu Camii'ni yıllar sonra görme fırsatı buldum. Kuzey Afrika İslâm mimarisinin en eski ve en önemli eserlerinden biri olan bu anıtsal yapı, tarihi birikimi, etkileyici minaresi, zengin mihrap süslemesi ve devşirme malzemeyle oluşturulan iç mekânıyla ziyaretçilerini hayran bırakıyor...

M. Sinan Genim

sinan@sinangenim.com

Avlu

İç mekân

Sütunlar ve kandiller

Lise ikinci sınıfta sanat tarihi dersinde Kayrevan Ulu Camii'nin adını duymuştum. İslâm'ın Kuzey Afrika'da yayılmaya başladığı dönemde yapılan bu cami, özellikle minaresiyle ilgimi çekmişti. Bir gün mutlakla bu camiyi görüp gezceğimi düşündüğümü hatırlıyorum. Yıllar yitirdim ve bir türlü Tunus'a gidip bu yapıyı yakından görmek nasip olmadı. Büyükelçimiz Ahmet Mısbağ Demircan'ın nazik daveti üzerine gittiğim Tunus'ta ilk görmek istediğim yapı elbette Kayrevan Ulu Camii idi.

Kayrevan'a gidiş

14 Haziran 2026 tarihinde Tunus'tan hareketle kızlarla birlikte Kayrevan'a gittim. Bazı bölümleri ototoy, bazı bölümleri ise gidiş-geliş olarak düzenlenmiş olan yol oldukça düzgündü. Ancak hız sınırları nedeniyle 254 kilometrelik yolculuk yaklaşık üç saat sürdü.

Tunus'un dördüncü büyük şehri olan Kayrevan'ın nüfusu, 2020 sayımlarına göre 152 bin. Şehirde neredeyse üç katı aşan bir yapı yok gibiydi. Bu nedenle yerleşim geniş bir alana yayılmıştı.

Müslümanların kutsal kabul ettiği şehirlerden biri olan Kayrevan'ın, 670 yılında Geç Roma Kalesi Kamouinia'nın fethedilmesiyle kurulduğu ve İslâm'ın Kuzey Afrika'da yayılması sırasında bir üs olarak kullanıldığı bilinmektedir. 800'li yıllarda Ağılebi Hanedanı döneminde başkent olan şehir, XI. yüzyılda Tunus'un başkent olarak kabul edilmeye başlanırken bu niteliğini kaybetmiş, buna rağmen dini ve kültürel merkez olma niteliğini korumuştur.

Caminin tarihçesi

Emevi hükümdarlığının Kuzey Afrika'nın fethi için görevlendirdiği komutan Ukbe bin Nâfi tarafından Kayrevan'ın fethinin ardından yapılmaya başlanan caminin inşası uzun yıllar boyunca devam eder. Her ne kadar bu yapı genel olarak "Kayrevan Ulu Camii" adıyla tanınsa da literatürde "Sidi Ukbe Camii" adıyla da kendine yer bulur.

Temeli 670 yılında atılan ve 684-688 yılları arasında tamamlandığı düşünülen bu cami kompleksi, Kuzey Afrika'daki en eski cami kabul ediliyor. Kısa süreli Berberî işgali sırasında tahrip edilen cami, 693-697 yılları arasında yeniden inşa edilir. 703 yılında mihrabı hariç tümüyle yıktırılarak yeniden yapılır. 724 yılında kuzey yönüne doğru genişletilir. 772 yılında mihrap dışında tümüyle yıktırılır ve yeniden yapılır. 836 yılında Ağılebi Hanedanı döneminde cami bir kez daha, bu defa mihrabı da dâhil olmak üzere yıktırılarak yeniden yapılır.

Mihrap

Caminin oldukça ilginç bir mihrabı vardı. Müthiş taş işçiliği, hayranlık uyandıran bir görünüme sahipti. Boyalı ahşap panolarla kaplanmış kubbe ile örtülü mihrabın kemeri çimrilere sızdı. Mihrabı çevreleyen duvar yüzeyinde, bazıları simetrik, geometrik ve bütünsel motiflerle bezenmiş yirmi pano bulunuyor. Mihrabın solunda, çevresi yeşil somaki mermerlerle kaplanmış kalem işi bir pano daha bulunuyor. Mihrabın sağındaki ahşap minber ise cam bir muhafaza içinde alınmış.

Caminin içindeki kandiller dikkatimi çekti. Bizim camilerimizdekilere benzer kandillerin büyük olanları piramidal bir yapıya sahipti.

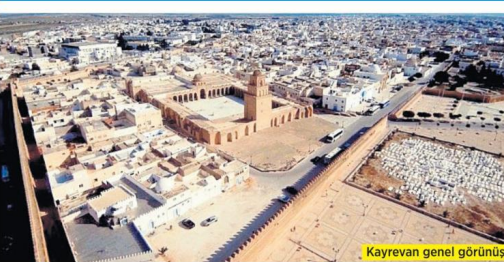
CAMİYİ ZİYARET

Çok ayaklı ibadet mekânı ile onun batısında yer alan ve revaklarla çevrili büyük bir avludan oluşan cami kompleksi, yaklaşık 80 x 130 metre boyutlarında, düzgün olmayan bir dikdörtgen biçimindedir. Kalın ve masif beden duvarları dışarıdan çok sayıda payanda ile desteklenmiş. Tuğla duvarların üzeri sıvalı. Yer yer sıva yüzeylerinde dekoratif bezemeler görülüyor. Cami avlusuna uzun kenarlarda yer alan dört kapıdan ulaşıyor.

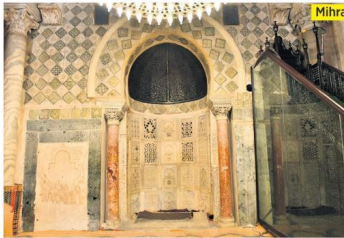
Sıcak bir günde girdiğimiz avlu güneş ışıyıyla parlıyordu. Yılların getirdiği özlemim nihayete ermişti. Avluda bir tur attım; önce anıtsal minarenin birkaç fotoğrafını çektim. Daha sonra cami mekânını ziyaret ettim. Mihraba dik on yedi, ona paralel beş

sahından oluşan iç mekân ilk bakışta bir ormanı andırıyordu. Mihraba paralel ve kemerlerle takviye edilmemiş ilk sahnın, yüksek tavanıyla oldukça etkileyiciydi. Mihrap önündeki kubbe ile ana giriş aksındaki iki kubbe iç mekâna ferahlık veriyordu.

Orta aksın her iki yanındaki at nalı kemerlerle birbirine bağlanan çift kolonlar, mihraba paralel kemerlerin yer aldığı bölümlerde üçlü olarak düzenlenmişti. Çeşitli boy ve genişlikteki kolonların birbirinden farklı başlıklarının hemen hepsi devşirme malzemeden oluşmaktaydı. İlginç çeken bir diğer özellik ise kolonların kaidelerinin ve belirlir bir yükseklikteki bölümlerinin renkli geometrik desenlerle sahip hasırlarla kaplanmış olmasıydı.

Kayrevan genel görünüşü

Mihrap ve minber

Kayrevan Ulu Camii, dış görünüş

Ana aksdaki büyük kandiller sekiz sıralı olup caminin içini yeterince aydınlatıyordu. Bazı bölümlerde ise polikandiller benzer metal düzeneklere oturtulmuş kandiller bulunuyordu.

Caminin büyük avlusunun dört bir yanında iki sıralı revaklar bulunuyor. Avlunun bir bölümü Marmara mermerini andıran beyaz mermerle kaplı. Buradaki en dikkat çekici unsur beş basamaklı kılan güneş saati.

Minare

Kayrevan Ulu Camii'nin ilgi çekici özelliklerinden biri de minaresi. Daha sonra Kuzey Afrika'da inşa edilen hemen hemen bütün camilerde görülen bu minare tipi, bölgeye özgü bir tipe dönüşmüş. Mihrap aksından sola doğru hafifçe kaydırılarak inşa edilen minare, 10,67 x 10,67 metre ölçülerinde kare planlı bir kaide üzerinde yükselen üç kademedir oluşmaktadır.

Kayrevan Ulu Camii, ilk yerleşim merkezi olan Medine'yi çevreleyen surların kuzeydoğu köşesinde yer almaktadır. Minarenin yer aldığı batı duvarının biraz açığında, erken dönemlerde şehir çevreleyen surların bir bölümü muhafaza edilmiştir. Bu surların dış yüzünde ise büyük bir mezarlık bulunmaktadır.

Dekorasyon

Kayrevan Ulu Camii'ni gezerken özellikle kubbelere dikkat etmek gerekiyor. Mihrap önündeki istirdiye kabuğu biçimindeki tromplara oturan dilimli kubbe görülmeye değer. Özellikle dini yapılarda sıkça kullanılan istirdiye motifli, yeniden doğuşu ve kabuğunun içinde saklı inciyi hikmeti ifade ettiği düşünülmektedir.

Caminin gerek harım bölümünde gerekse avluyu çevreleyen revaklarda surların sütunlar ve başlıklar seyredilmeye değer bir görüntü sunmaktadır. Hemen hemen tümü devşirme malzeme

olan bu sütun ve başlıklar, çevrenin bir dönem ne kadar zengin bir mimari mirasa sahip olduğunu göstermektedir. Çeşitli dönemlerde inşa edilen Roma dönemi yapılarından alındığını düşündüğümüz bu başlıklar arasında akantus yapraklarını andıran figürlerin de bulunduğu görüldü. Kayrevan Ulu Camii'nde genellikle Küfî yazı kullanılmış. Erken dönem özelliklerini yansıtan bu yazı türünde harf kümeleri arasında, birkaç gülbezek dışında herhangi bir süsleme bulunmamaktadır. Bu yazılarda

asıl önem verilen unsurun metin olduğu anlaşıyor. Cami süslemesinde ise ağırlıklı olarak asma yaprağı motifli kullanılmış.

Bir kez daha görmeli

Bunca yıl sonra Kayrevan Ulu Camii'ni gezmek ve onun hakkında bir yazı yazmak mutluluğuna eriştim. Camiyi gezdiğimiz sırada hava çok sıcaktı ve biz önceki üç günün yorgunluğunu taşıyorduk. Her ne kadar bu geziyi yapmadan önce Kayrevan Ulu Camii üzerine çalışmış ve bazı okumalar yapmış olsam da bu büyük yapının içinde dolaşmak ve onun vermek istediği mesajı anlamak oldukça zor oldu.

İstanbul'a dönünce gördüklerime okuduklarımı bir kez daha gözden geçirdim. Bir kez daha Kayrevan'ı ziyaret etmem ve bu yapıyı yeniden gezmem gerektiğine karar verdim.